

потреб, бажань, інтересів соціального або економічного характеру, що характеризуються високою значимістю для них, усвідомленням необхідності, потребою у самореалізації і сталому розвитку.

Список використаних джерел

1. Дорош В. Ю., Чепель К. С. Фінансова поведінка домогосподарств в ринкових умовах господарювання [Електронний ресурс]. URL: file:///C:/Users/PEDCHE~1/AppData/Local/Temp/ecnof_2012_9(1)_54.pdf (дата звернення 17.03.21). – Назва з екрана.
2. Дудинець Л. А., Голуб Г. Г., Гоблуб Р. Р. Фінансова поведінка домогосподарства та її детермінанти [Електронний ресурс]. – URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20192\(136\)/sep20192\(136\)_042_DudynetsL,НолубН,НолубR.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20192(136)/sep20192(136)_042_DudynetsL,НолубН,НолубR.pdf) (дата звернення 17.03.21). – Назва з екрана.
3. Кізіма Т. Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, класифікація, чинники впливу. *Світ фінансів*. 2011. № 4. С. 19–26.
4. Ковтун О. А. Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, структура та класифікація. *Бізнес Інформ*. 2013. № 9. С. 280–286. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_9_46.
5. Педченко Н. С., Грищенко В. В. Доходи домогосподарств як джерела формування їх фінансового потенціалу. *Науковий вісник ПУЕТ: Economic Sciences*. – 2018. – №1(86) – С. 107–115.
6. Шаманська О. С. Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, мотиви, чинники. *Фінансова система України: становлення та розвиток: Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Острог: Національний університет «Острозька академія», 2013. С. 45–47.
7. Шаманська О. Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, мотиви, види та чинники. *Вісник THEU*. 2014. № 2. С. 104–111.

С. П. Прасолова, к. е. н., доцент,

Д. В. Пиріг, студент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Прибуток підприємства є першочерговою та основною метою створення та функціонування кожного господарського суб'єкта. Він виражає загальну доцільність існування підпри-

емства та становить основу економічного розвитку країни. Високий рівень конкурентної боротьби у сучасній ринковій економіці змушує підприємства шукати ефективні шляхи розвитку, які не тільки забезпечать отримання максимально можливого прибутку, а й формують довгострокові конкурентні переваги. Задля досягнення такої мети підприємство має ефективно здійснювати управління власним прибутком.

Як свідчать дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців, під управлінням прибутком розуміють процес пошуку та прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу і використання на підприємстві з метою визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, спрямованих на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості[1, 2].

З іншого боку, в умовах ринкових відносин підприємство повинне прагнути не тільки до одержання максимального прибутку, але й до його раціонального, оптимального використання з тим, щоб не тільки утримувати свої позиції на ринку, але й забезпечити динамічний розвиток його виробництва в умовах конкуренції. Для цього важливим стає забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку, що формується та допустимим рівнем ризику; забезпечення ліквідності підприємства та його платоспроможності; підтримка інвестиційної привабливості тощо.

Але в умовах соціальної та політичної нестабільності (погіршення умов життя населення, масова бідність, падіння реальних доходів тощо) спостерігається порушення пропорційної залежності між показниками рентабельності виробництва, внаслідок впливу багатьох негативних зовнішніх і внутрішніх факторів, узагальнених у табл. 1.

Зокрема, одним з головних важелів впливу на обсяги реалізації та собівартість продукції, а отже, загалом й на прибуток, є ціна. Політична криза та економічний спад призводять до штучної підтримки прибутковості більшості підприємств: зниження собівартості продукції досягається не шляхом удосконалення системи фінансово-господарської діяльності, інвестицій інноваційного характеру, а за рахунок низької заробітної плати та її заборгованості, використання дешевої та навіть неякісної сировини, порушення технологічно-виробничого процесу, завищення цін на товарну продукцію.

Таблиця 1 – Фактори негативного впливу на прибуток підприємства в умовах нестабільного середовища¹

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
<ul style="list-style-type: none"> – спад кон'юнктури в економіці в цілому; – зменшення купівельної спроможності населення; – значний рівень інфляції; – нестабільність господарського та податкового законодавства; – нестабільність фінансових ринків; – посилення конкуренції в галузі; – криза окремої галузі; – сезонні коливання; – посилення монополізму на ринку; – політична нестабільність у країні місцезнаходження підприємства або в країнах – постачальників сировини (споживачів продукції) 	<ul style="list-style-type: none"> – низька якість менеджменту; – дефіцити в організаційній структурі; – низький рівень кваліфікації персоналу; – недоліки у виробничій сфері; – прорахунки у галузі постачання; – низький рівень маркетингу та втрата ринків збуту продукції; – прорахунки в інвестиційній сфері; – брак інновацій та раціоналізаторства; – дефіцити у фінансуванні; – відсутність або незадовільна робота служб контролінгу (планування, аналіз, інформаційне забезпечення, контроль)

Подолання таких негативних тенденцій потребує застосування якісного фінансового менеджменту. А саме, мова йде про удосконалення підходів до одного з його основних етапів – прогнозування прибутку на основі врахування зворотного зв'язку між прогнозом (передбаченням) і управлінським рішенням, яке буде прийматися на його основі. З одного боку, в умовах нестабільної економіки переважна більшість процесів у зовнішньому середовищі є некерованою, тому розробка і прийняття управлінських рішень має орієнтуватися на отримання прогнозного (бажаного) стану об'єкта очікуваному значенню, тобто отримання необхідного розміру прибутку з бажаною якістю. З іншого боку, прийняття рішень з урахуванням зробленого прогнозу може призвести до його саморуйнування, тобто до його нереалізації у майбутньому. Тому результатом прогнозування має бути отримання інформації щодо очікуваного прибутку для

¹ Розробка авторів на основі джерел [3, 4].

розробки обґрунтованих виробничих і фінансових планів на короткострокову та довгострокову перспективу. Крім того, можна виділити наступні заходи підвищення прибутку підприємства на рівні внутрішнього менеджменту:

1) удосконалення планування забезпечить правильне визначення обсягів платежів до державного бюджету і суму прибутку, що залишається в його розпорядженні з метою створення фінансової бази для розвитку діяльності, необхідних витрат на розвиток інноваційно – інвестиційної діяльності, стимулювання персоналу і власників;

2) підвищення якості продукції (товарів, робіт, послуг) забезпечує зростання попиту на неї та, як наслідок, зростання прибутку;

3) постійний пошук невикористаних резервів збільшення прибутку, що забезпечуватиме його зростання;

4) одержувати додатковий прибуток і підвищити рентабельність підприємству дозволяє висока ділова репутація.

Тим самим, ефективність управління процесами утворення прибутку значною мірою залежить від якості аналізу, реальності виявлених резервів збільшення прибутку, економічного обґрунтування планів формування і використання прибутку на майбутній період, що й дозволяє забезпечити прибутковість власної діяльності підприємствам або принаймні стабілізувати їх прибуток на певному рівні, незважаючи на зростання політичних та економічних кризових явищ, загострення негативних тенденцій у соціальній сфері.

Список використаних джерел

1. Бланк І. А. Управління прибутком. Київ, Ніка – Центр, 1998. 544 с.
2. Костирко Л. А. Фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємств: проблеми, інструменти, перспективи. *Луганськ: Ноулідж*, 2013. 180 с.
3. Ногіна С. В. Шляхи вдосконалення формування та розподілу прибутку. *Економічний аналіз*. 2011. № 2. Вип. 8. С. 283–286.
4. Ляшенко Н. В. Причини виникнення, функції та вплив кризових явищ на управління підприємством. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2012. № 2. С. 6.